

Sygn. akt II Ca 470/16, II Cz 482/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSA w SO Grzegorz Ślęzak SSA w SO Stanisław Łęgosz (spr.)
Protokolant	Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa L. R.

przeciwko G. B.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 16 lutego 2016 roku, sygn. akt I C 395/15

i zażalenia pozwanego

od postawienia Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 16 lutego 2016 roku, sygn. akt I C 395/15

1. oddala apelację i zasądza od powoda L. R. na rzecz pozwanego G. B. kwotę 2.400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą;

2. umarza postępowanie zażaleniowe.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Grzegorz Ślęzak SSA w SO Stanisław Łęgosz

Sygn. akt II Ca 470/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 lutego 2016 roku w sprawie IC 395/15 Sąd Rejonowy w Bełchatowie oddalił powództwo L. R. przeciwko G. B. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności - prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 26 czerwca 2013 roku wydanego w sprawie INc 680/13, zaopatrzonego klauzulę wykonalności w dniu 18 listopada 2013 roku.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Nakazem zapłaty z dnia 26 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie Wydział I Cywilny nakazał pozwanemu L. R. zapłacenie na rzecz powoda (...) kwotę 23.000,- zł z ustawowymi odsetkami oraz należnymi kosztami procesu. Powyższy nakaz zapłaty powód L. R. otrzymał w dniu 29 lipca 2013 roku .

W dniu 19 sierpnia 2014 roku wierzyciel (...) wystąpił z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Pismem z dnia 25 czerwca 2015 roku powód L. R. przesłał pozwanemu oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu wskazując, iż w dacie podpisywania umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości znajdował się w stanie wyłączającym swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Powód od 2001 roku leczy się psychiatrycznie z rozpoznaniem ograniczonych zaburzeń urojeniowych, zespół zależności alkoholowej, depresji mieszanych, zaburzeń osobowości, ciężkiej depresji. Od 2007 roku był wielokrotnie hospitalizowany psychiatrycznie. U powoda stwierdzono, że jest niezdolny do samodzielnej egzystencji, niesprawny intelektualnie i wymaga opieki osób trzecich. Podczas wykonywania badań przez lekarzy psychiatrów stwierdzono u powoda zaburzenia pamięci.

L. R. sprzedał nieruchomości objętą przedwstępną umową zawartą w dniu 12 maja 2008 roku innej osobie. Umowa została zawarta w formie aktu notarialnego.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o złożone do akt sprawy dokumenty, akta komornicze, dowód z przesłuchania stron - ograniczony na zasadzie art. 302 § 1 k.p.c. do przesłuchania pozwanego, bowiem powód nie stawiał się i nie złożył usprawiedliwienia uzasadniającego odroczenie rozprawy.

Zgodzić się należy, iż w dniu 4 grudnia 2014 roku powód dowiedział się co do konieczności uiszczenia zapłaty. Jednakże dowody w sprawie I Ns 680/13 wskazują, iż w dniu 29 lipca 2013 roku otrzymał nakaz zapłaty, który samodzielnie odebrał. Od tego czasu przez okres 14 dni miał prawo zwalczać przedmiotowy nakaz , zgłaszając zarzuty które skutkowałyby jego uchyleniem.

Sąd nie znalazł podstaw również do przesłuchania zgłoszonych przez powoda świadków, bowiem zmierzały by do przesłuchiwanie przeciwko osnowie złożonego dokumentu. Niedopuszczalne bowiem jest korzystanie z osobowych źródeł dowodowych, jako dowodów przeciwnych wobec dokumentów stwierdzających treść czynności prawnej, dla której ustawa zastrzega formę pisemną .

Sąd Rejonowy zważył, iż zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia:

- 1) jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności;
- 2) jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniu, które nastąpiło po zamknięciu rozprawy;
- 3) jeżeli małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787kpc, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz i te, z którymi mógł wystąpić jego małżonek.

Droga tego procesu przysługuje dłużnikowi w celu obrony przed postępowaniem egzekucyjnym w wypadku, gdy postępowanie to narusza jego prawa podmiotowe- wynikające z prawa materialnego, a nie gdy zostało naruszone tylko prawo formalne (przepisy prawa egzekucyjnego). Powództwo to można wytoczyć, wtedy gdy tytuł egzekucyjny wyposażony jest w cechę prawomocności (może być nieprawomocny, ale zaopatrzony w rygor natychmiastowej wykonalności).

Niewątpliwym jest, iż orzeczenia, które są zwalczane przez powoda są prawomocne. Postępowanie egzekucyjne w sprawie zostało wszczęte, ale nie jest jeszcze zakończone.

Zasadność powództwa z art. 840 o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ocenia się według stanu rzeczy w chwili orzekania. W rozpoznawanej sprawie nie zaszły żadne ze zdarzeń ujętych w art. 840 k.p.c. Przykładem takowych zdarzeń mogłoby być wykonanie zobowiązania, świadczenie w miejsce wykonania, odnowienie czy też potrącenia. W istocie zarzuty powoda mają na celu obalenie prawomocnych orzeczeń będących podstawą egzekucji. Zarzuty powoda sprowadzają do gołosłownej polemiki, z niekorzystnymi dla niego rozstrzygnięciami.

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 12 grudnia 1972 r. II PR 372/ 72 OSP 1973/11/222, który to pogląd Sąd Rejonowy podzielił, powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 k.p.c. nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem.

W związku z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia w oparciu o przepis art. 840 k.p.c. W przedmiotowej sprawie powód zgłosił zarzut działania w stanie wyłączającym świadome podjęcie decyzji jednakże w ocenie sadu powyższy zarzut należy oceniać w kategorii wyboru linii obrony, bowiem nie przeszkodziło to powodowi zawarciu z inną osobą umowy w formie aktu notarialnego, z tego też powodu zarzut w tym zakresie należy uznać za chybiony.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik powoda zaskarżając go w całości, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu ,iż stanowisko powoda w sprawie jest jedynie przyjętą linią obrony oraz, że zgłoszone wnioski dowodowe o przesłuchanie w charakterze świadków wskazanych w pozwie osób prowadzi do dowodu przeciwko osnowie złożonego dokumentu i przez to jest niedopuszczalne , w sytuacji gdy dowód z zeznań świadków ma taką samą moc dowodową jak każdy inny dowód i w ramach swobodnej oceny dowodów powinien być przeprowadzony i oceniony przez sąd orzekający mając w szczególności na uwadze, iż okoliczności wskazane w treści uzasadnienia pozwu pozostając w sprzeczności z treścią złożonych w sprawie dokumentów i jako takie winny podlegać ocenie.

Występując z tym zarzutem apelujący wnosił o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona a podniesiony w niej zarzut jest chybiony.

Przepis art. 840 k.p.c. reguluje postać powództwa opozycyjnego, a mianowicie powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. W drodze tego powództwa dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia tej wykonalności. Powództwo określone w tym przepisie zapewnia dłużnikowi merytoryczną obronę przed egzekucją poprzez możliwość kwestionowania w jego drodze zasadności lub wymagalności obowiązku stwierdzonego tym tytułem. Przedmiotem sporu w sprawach z powództwa z art. 840 k.p.c. jest wykonalność tytułu wykonawczego. Wyrok pozbawiający tytuł wykonawczy wykonalności(w całości lub określonej części) uniemożliwia (odpowiednio) egzekucję na podstawie takiego tytułu. Zadaniem powództwa

opozycyjnego nie jest jednak weryfikacja prawidłowości prawomocnego orzeczenia, które w braku odmiennych unormowań - wiąże sąd rozpoznający to powództwo.

Powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 k.p.c. nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym. Podstawą tego powództwa nie jest bowiem właściwa dla środka zaskarżenia wadliwość orzeczenia sądowego, będącego składnikiem tytułu wykonawczego. W związku z tym na podstawie art. 840 k.p.c. nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia. Podważenie prawomocnego orzeczenia może bowiem nastąpić w trybie nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. wyr. SN z 12.12.1972 r., II PR 372/72, OSP 1973, Nr 11. Poz. 222). W żadnym wypadku wyrok uwzględniający powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie zmienia treści orzeczenia sądowego stanowiącego element składowy tytułu wykonawczego.

Ze względu na treść punktu 1 art. 840 k.p.c. w przypadku tytułu wykonawczego będącego orzeczeniem sądowym powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego nie można oprzeć na twierdzeniu o nieistnieniu obowiązku stwierzonego tytułem egzekucyjnym. To jest możliwe tylko w sytuacji, gdy tytułem egzekucyjnym nie jest orzeczenie sądowe. W przedmiotowej sprawie taka sytuacja jednak nie występuje. Z kolei punkt 2 art. 840 k.p.c. przewiduje możliwość wystąpienia z powództwem opozycyjnym, gdy po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut nie był przedmiotem rozpoznawanej sprawy.

W świetle wyżej przedstawionych uwag oczywistym jest, że sąd pierwszej instancji w ramach powództwa z jakim wystąpił L. R. nie może badać zasadności obowiązku stwierzonego prawomocnym nakazem zapłaty. Tym samym nie zachodziła potrzeba prowadzenia postępowania dowodowego zgłoszonego w pozwie na okoliczność braku otrzymania przez powoda od pozwanego jakichkolwiek pieniędzy i stanu świadomości powoda. Dlatego też decyzję tego sądu o oddaleniu wniosku dowodowego powoda należy ocenić jako prawidłową.

Z tych względów apelacja powoda jest pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlega oddaleniu – art. 385 kpc. O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98§ 1 kpc.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Grzegorz Ślęzak SSA w SO Stanisław Łęgosz